

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.2.17>

URZECZYWISTNIENIE STATUSU ADMINISTRACYJNO-PRAWNEGO JEDNOSTEK POLICJI NARODOWEJ UKRAINY W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W ŚRODOWISKU OŚWIATOWYM

Olena Pohorilets

*pracownik laboratorium badawczego ds. problemów śledztwa przedprocesowego
Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych (Charków, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0003-4739-4441

helenapogorilets@gmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcony jest analizie porównawczej uprawnień policjantów Policji Narodowej Ukrainy, w szczególności pracowników oddziałów prewencji nieletnich, policjantów Oddziału Patrolowego Policji (tzw. funkcjonariuszy policji szkolnej) oraz policjantów bezpieczeństwa (funkcjonariuszy Policji służba bezpieczeństwa oświatowego), które prowadzą kształtowanie bezpiecznego środowiska wychowawczego oraz działalność profilaktyczną w placówkach oświatowych, w szczególności działania mające na celu ochronę praw i wolności dzieci w warunkach wojny na pełną skalę, identyfikowanie problematycznych kwestii w zakresie poprawy ich pracy i sposobów ich rozwiązywania.

Podkreślono, że w wyniku badań nad prawnym mechanizmem organizacji pracy policjantów w placówkach oświatowych ustalono, że występują tu zagadnienia problematyczne.

Podnosi się, że występowanie na poziomie regulacyjnym niespójności w kolejności współdziałania funkcjonariuszy Policji Patrolowej, inspektorów jednostek prewencji nieletnich, a w szczególności policjantów Policji Ochrony przy zapewnianiu bezpieczeństwa dziecka w placówki oświatowe mogą negatywnie wpływać na wspólne cele i zadania działań profilaktycznych i bezpieczeństwa, ponieważ nie ma jasnych regulacji prawnych w tej kwestii.

Słowa kluczowe: edukacja, bezpieczeństwo, profilaktyka nieletnich, policjant szkolny, służba bezpieczeństwa oświatowego.

IMPLEMENTATION OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE REGARDING GUARANTEEING SAFETY IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Olena Pohorilets

*Researcher of the research laboratory on the problems of pre-trial investigation
Kharkiv National University of Internal Affairs (Kharkiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0003-4739-4441

helenapogorilets@gmail.com

Abstract. The article is devoted to a comparative analysis of the powers of policemen of the National Police of Ukraine, in particular, employees of juvenile prevention units, policemen of the Patrol Police Department (so-called school police officers) and security policemen (officers of the educational security service), who carry out the formation of a safe educational environment and preventive activities in educational institutions, in particular, activities aimed at protecting the rights and freedoms of children in the conditions of a full-scale war, identifying problematic issues regarding the improvement of their work and ways of solving them.

It was emphasized that as a result of research into the legal mechanism of organizing the work of police officers in educational institutions, it was established that there are problematic issues.

It is argued that the presence of inconsistencies at the regulatory level in the order of interaction between police officers of the Patrol Police Department, inspectors of juvenile prevention units and, in particular, police officers of the security police when guaranteeing the safety of a child in general educational institutions can negatively affect the common goals and objectives of preventive and security activities, since there is no clear legislative regulation of this issue.

Key words: education, security, juvenile prevention, school police officer, educational security service.

РЕАЛІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ГАРАНТУВАННЯ БЕЗПЕКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Олена Погорілець

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування
Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)*

ORCID ID: 0000-0003-4739-4441

helenapogorilets@gmail.com

Анотація. Статтю присвячено порівняльному аналізу повноважень поліцейських Національної поліції України, зокрема, працівників підрозділів ювенальної превенції, поліцейських Департаменту патрульної поліції (так звані шкільні офіцери поліції) та поліцейських поліції охорони (офіцери служби освітньої безпеки), які провадять формування безпечного освітнього середовища й профілактичну діяльність у закладах освіти, зокрема діяльність, спрямовану на захист прав і свобод дітей в умовах повномасштабної війни, визначення проблемних питань щодо вдосконалення їхньої роботи та шляхи вирішення.

Наголошено, що в результаті дослідження правового механізму організації роботи поліцейських у закладах освіти встановлено, що існують проблемні питання.

Аргументовано, що наявність неузгодженості на нормативному рівні в порядку взаємодії між поліцейськими Департаменту патрульної поліції, інспекторами підрозділів ювенальної превенції та, зокрема, поліцейськими поліції охорони при заборозі безпеки дитини у загальноосвітніх закладах може негативно впливати на спільні цілі та завдання профілактичної та безпекової діяльності, оскільки відсутнє чітке законодавче врегулювання цього питання.

Ключові слова: освіта, безпека, ювенальна превенція, шкільний офіцер поліції, служба освітньої безпеки.

Постановка проблеми. В умовах відсічі збройної агресії формування безпечного освітнього середовища є складним завданням для всіх учасників освітнього процесу. «Вплив збройних конфліктів на освіту породив цілу низку гуманітарних і соціальних проблем. У всьому світі школи та університети зазнали бомбардувань, обстрілів та підпалів... Такі дії завдають шкоди учням, студентам і педагогічному персоналу, позбавляють величезну кількість дітей і студентів їхнього права на освіту, руйнуючи фундамент, на якому громади будують своє майбутнє. У багатьох країнах збройні конфлікти продовжують руйнувати не тільки шкільну інфраструктуру, але й надії та прагнення цілих поколінь» (Декларація про безпеку шкіл (Safe School Declaration), 2015)).

У міжурядовому політичному зобов'язанні – Декларації про безпеку шкіл – зазначено, що «...освітня система може допомогти захистити дітей та молодь..., пропонуючи чіткий розклад та стабільність, вона може полегшити психологічний вплив збройного конфлікту та забезпечити доступ до інших життєво важливих послуг... Освіта є основоположним елементом розвитку та повної реалізації прав і свобод людини. Ми зробимо все можливе, щоб освітні установи стали безпечними. Ми вітаємо ініціативи окремих держав заохочувати і захищати право на освіту, а також сприяти продовженню освіти в ситуаціях збройного конфлікту. Продовження освіти може забезпечити людей життєво важливою інформацією про здоров'я, а також рекомендаціями про конкретні ризики в суспільствах, що знаходяться у стані збройного конфлікту» (Декларація про безпеку шкіл (Safe School Declaration), 2015)).

Однак правовий аспект діяльності структурних підрозділів Національної поліції України, як то: патрульної поліції, підрозділів превенції та поліції охорони і їхня взаємодія при формуванні безпечного освітнього середовища й профілактичної діяльності у закладах освіти комплексно не досліджувався, вказані питання розглядалися вибірково або в межах загальної правової проблематики.

Стан дослідження. Різні аспекти профілактичної діяльності Національної поліції України досліджували такі науковці, як В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, І. П. Голосніченко, В. Л. Грохольський, Є. В. Додін, Р. В. Ігонін, М. В. Ковалів, Т.О. Коломоець, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюк, Я. Ю. Кондратьєв, О. В. Кузьменко та інші.

Питання профілактичних заходів у дитячому середовищі у своїх наукових доробках розглядали О. П. Заворіна, О. В. Лапа, О. М. Мердова, О. В. Тильчик, Х. В. Солнцева, Н. С. Уханова, С. О. Шайхет та інші.

Безпосередньо питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх були предметом дослідження С. Г. Поволоцької та Я. М. Квітки; адміністративно-правове забезпечення прав і свобод неповнолітніх під час профілактики правопорушень вивчали Т. Г. Корж-Ікаєва та Н. В. Лесько. Визначання змісту адміністративно-правового статусу суб'єкта через його структурні елементи: права, обов'язки та юридична відповідальність досліджували Ю.П. Битяк, І. П. Голосніченко, В. М. Горшенев, В. В. Зуй та інші.

Метою і завданням статті є: дослідження змісту адміністративно-правового статусу поліцейських Департаменту патрульної поліції (так званий шкільний офіцер поліції, статусу поліцейських поліції охорони (офіцер служби освітньої безпеки) та статусу поліцейських підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України при формуванні безпечного освітнього середовища й профілактичної діяльності у закладах освіти.

Методами цього дослідження виступають загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, що забезпечує комплексне вивчення питання щодо діяльності структурних підрозділів Національної поліції України під час реалізації відповідних проєктів та їхня взаємодія при формуванні безпечного освітнього середовища й профілактичної діяльності у закладах освіти.

Під час дослідження було використано такі загальні методи наукового пізнання, як аналіз та синтез. Вони і стали інструментом для визначення конкретного матеріалу для дослідження.

Також застосовувалися спеціальні методи, такі як системний і формально-логічний. Системний метод було використано для розмежування прав, обов'язків та відповідальності поліцейських під час профілактичної діяльності у закладах освіти та встановлення безпечного середовища. Формально-логічний метод використовувався як спосіб наведення аргументів і надання висновків та пропозицій з удосконалення національного законодавства щодо вирішення проблем у взаємодії вказаних підрозділів поліції.

Результати та їх обговорення: Указом Президента України від 25.04.2020 № 195/2020 була схвалена «Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» на період 2020–2024 рр. (Указ Президента України, 2020).

Стратегічними цілями її реалізації є: здоров'язбережувальна складова освіти; комплексність розвитку фізичної культури та посилення рухової активності; розбудова системи здорового харчування, формування культури харчування та правильних харчових звичок; удосконалення медичного обслуговування учнів та працівників закладів освіти; ефективне психологічне забезпечення освітнього процесу; підготовка працівників закладу освіти та їх здоров'я; безпечність, доступність та інклюзивність освітнього середовища; міжсекторальна взаємодія та залучення соціальних інституцій (Указ Президента України, 2020).

У межах реалізації стратегії, за підтримки представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, створено та успішно апробовано концептуальну модель «Безпечна і дружня до дитини школа», яка увібрала елементи найвідоміших у світі концепцій і моделей шкіл: «Безпечна школа», «FRESH – універсальна рамка для ефективного забезпечення здоров'я у школах», «Школа сприяння здоров'ю», «Школа, дружня до дітей», «Індекс здоров'я» тощо (Пономаренко, Воронцова, Сакович, 2020: 64).

В межах реформи освіти «Нова українська школа» та прийнятої «Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», Міністерство освіти і науки України працює над освітньою безбар'єрністю (Інформаційний посібник, 2019: 151).

Державна служба якості освіти України на початку 2022–2023 навчального року розробила довідник «Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки», врахувавши можливості організації різних форм навчання. Якщо раніше акцент робився на здорове освітнє середовище, то зараз більшу увагу приділяється його безпечності. Рекомендовано розробити безпечні шляхи евакуації, протоколи безпеки з алгоритмом поведінки під час повітряної тривоги, евакуації, перебування у сховищі, правила мінної безпеки. Особлива увага приділена адаптаційним заходам для учнів, які підпадають під категорію внутрішньо переміщених осіб (Рекомендації Державної служби якості освіти України, 2018).

Слід зазначити, що 7 квітня 2023 року Кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію безпеки закладів освіти, метою якої є «створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти, організація безпечного освітнього середовища в умовах військової агресії Російської Федерації проти України» (Розпорядження Кабінету Міністрів України, 2023).

Так, згідно з поставленою метою і завданнями Концепції, на виконання яких відведено термін до 2025 року, має бути вирішена низка проблем, серед яких: наявність безпечної інфраструктури вітчизняних закладів освіти, здійснення попередження та протидії негативних безпекових явищ в освітньому середовищі, формування в учасників освітнього процесу необхідних компетентностей безпеки тощо (Розпорядження Кабінету Міністрів України, 2023).

Для ефективного вирішення поставлених завдань визначено конкретні шляхи реалізації та систему проведення відповідних заходів, наприклад:

- закладах освіти має бути присутній представник поліції та надавати ефективні професійні послуги;
- розроблення алгоритму дій щодо усіх можливих небезпечних ситуацій та організація системного навчання з питань безпеки для підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу тощо (Розпорядження Кабінету Міністрів України, 2023).

Профілактична діяльність в освітньому середовищі є одним із важливих напрямів роботи представників Національної поліції України. На цей час, незалежно один від одного, її здійснюють як співробітники підрозділів ювенальної превенції (основний суб'єкт роботи з дітьми, згідно повноважень встановлених нормативно-правовими актами), так і підрозділи Департаменту патрульної поліції України (проект «Шкільний офіцер поліції») та співробітники поліції охорони (проект «Офіцери служби освітньої безпеки»).

В Україні провадження діяльності поліцейського у закладах освіти розпочалось у результаті створення підрозділу у сфері ювенальної превенції у новому правоохоронному органі – Національній поліції України.

Створення у 2017 році Управління ювенальної превенції, є результатом виконання приписів «Пекінських правил» («Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх» від 29 листопада 1985 року, ухвалених Генасамблеєю ООН, де чітко вказано, що в правоохоронній системі мають бути «дитячі» поліцейські, які добре володіють законодавством, пройшли відповідну підготовку та працюють з дітьми, що вчинили правопорушення або стали свідками, жертвами злочину (Алексєєнко, 2018: 24).

Основним нормативно-правовим документом, який передбачає напрями роботи, формування методів, порядок роботи підрозділів поліції ювенальної превенції як суб'єктів попередження кримінальних та адміністративних правопорушень, є «Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017 (Наказ МВС України, 2017).

Одним з найголовніших завдань підрозділів ЮОП, викладене в пункті 1 розділу II Інструкції: «провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти» (Наказ МВС України, 2017).

Початок існування проєкту «Шкільний офіцер поліції» (ШОП, англ. school resource officer) зумовлено збільшенням ролі превентивної складової у діяльності поліції з метою вирішення проблеми підліткової і дитячої злочинності та профілактики вчинення насильства.

На теренах України нову категорію поліцейських «шкільний офіцер поліції», які безпосередньо працюють зі школярами, започатковано в системі патрульної поліції Національної поліції України на підставі наказу Національної поліції України від 19.08.2016 № 729 «Про впровадження експерименту «Шкільний офіцер поліції»», наказу департаменту патрульної поліції «Про забезпечення реалізації експерименту «Шкільний офіцер поліції»» від 22.08.2016 № 2450 та схвалений до використання (листа Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» № 2.1/12-Г-159 від 18.04.2016 (Наказ Національної поліції України, наказ Департаменту патрульної поліції, лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», 2016).

Запропонована модель співробітництва поєднує зусилля двох організацій – шкіл та поліції і направлена на вирішення проблем підліткової та дитячої злочинності через профілактику негативних явищ і правопорушень у шкільному середовищі. Формами такої роботи є періодична присутність шкільного офіцера поліції в освітньому закладі, спілкування і виховні бесіди, проведення тематичних занять із учнями, участь у засіданнях батьківських комітетів та в інших інформаційно-ознайомлювальних і просвітницьких заходах, що проводять заклади освіти.

До співробітництва загальноосвітні заклади освіти долучаються виключно за власним бажанням, і здійснюється воно на принципах законності, з урахуванням вподобань учня, якнайшвидшого реагування на події з урахуванням ризиків, пропорційності та доцільності, конфіденційності інформації щодо дитини та належного використання будь-якої інформації.

Програмою співробітництва «Школа і поліція» перелік обов'язків, повноважень шкільного офіцера поліції та алгоритм його дій визначено приблизно:

- співпраця в партнерстві з учнями, вчителями, батьками, адміністрацією школи, соціальною громадою для створення та підтримки здорового і безпечного шкільного колективу;
- проведення просвітницько-профілактичних занять з учнями;
- проведення індивідуальних зустрічей з дітьми, учнівською молоддю, їхніми батьками чи опікунами;
- участь у засіданнях рад з профілактики злочинності, за потреби – в зборах батьківських комітетів та педагогічних нарадах у закладі освіти;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед батьків та педагогічних працівників щодо попередження негативних явищ в учнівському середовищі;
- забезпечення ефективного і вчасного реагування на виклики керівників навчальних закладів (Програма «Школа і поліція», 2016).

Налагодження взаємодії з батьками є окремим напрямом роботи шкільних офіцерів поліції. Тому до зазначеної діяльності залучаються працівники поліції, які пройшли спеціальне навчання та призначені шкільними офіцерами поліції.

Офіцерів до роботи в школах відбирають на добровільних засадах, віддаючи перевагу особам, які мають педагогічну чи юридичну освіту.

Шкільні офіцери поліції не замінюють ані психологів, ані соціальних педагогів, ані шкільну охорону ані поліцейського офіцера громади.

За шкільним офіцером поліції може бути закріплено від двох до п'яти загальноосвітніх закладів району, в якому він несе патрульну службу, враховуючи знання специфіки району, можливість відвідування шкіл навіть після уроків чи виховних заходів.

Співпраця зі шкільними офіцерами поліції знаходить відображення в планах роботи загальноосвітніх закладів на навчальний рік. У кожному закладі призначають особу, відповідальну за реалізацію проєкту (як правило, заступника директора навчального закладу з виховної роботи чи соціального педагога).

Шкільний офіцер поліції – безпекова модель співробітництва загальноосвітніх навчальних закладів і Управління патрульної поліції Департаменту патрульної поліції України, яка діє і на сьогодні та є одним з прикладів ефективної співпраці поліції і громади.

Вищезазначене дозволяє нам зробити висновок, що незважаючи на те що проєкт «Шкільний офіцер поліції» започатковано за півтора року до створення наприкінці 2017 року підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, діяльність шкільних поліцейських наразі (пройшло більше 6 років) ніяк не врегульована підзаконним нормативно-правовим актом хоча б у формі Інструкції, в якій чітко були б регламентовані межі їхньої діяльності, права та обов'язки, як у ювенальних поліцейських.

Також звертаємо увагу, що у 2021 році підрозділами ювенальної превенції було реалізовано пілотний проєкт «Поліцейський – учасник освітнього процесу», який фактично тотожний проєкту Департаменту патрульної поліції «Шкільний офіцер поліції». Метою цього пілотного проєкту є визначення того, наскільки ефективним учасником освітнього процесу може бути поліцейський.

За таких обставин, при виконанні поставлених завдань, тематичні заходи або профілактичні зустрічі з учнями так званими «ШОП», (які є патрульними структурного підрозділу Національної поліції – патрульна

поліція) та ювенальними поліцейськими дублюються, оскільки проводяться заняття на ті ж самі теми в одних і тих самих закладах освіти.

15 грудня 2023 Міністр внутрішніх справ України Ігор Клименко заявив у своїй доповіді на засіданні Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України, що відбувся у Львові, що «МВС зосередилося на запуску проєкту офіцерів освітнього середовища – працівників поліції, які дбатимуть про безпеку дітей у навчальних закладах» (Доповідь Міністра внутрішніх справ України, 2023).

Його мета – захистити дітей у школах в умовах повномасштабної війни та створити безпекове середовище в закладах освіти. Таким чином, питання забезпечення безпечного середовища у школах України вийшло на новий рівень.

З січня 2024 року стартувало навчання для діючих правоохоронців, які заступатимуть на службу у закладах освіти у межах реалізації проєкту «Офіцери служби освітньої безпеки». Згодом їх замінять офіцери СОБ, які після оголошення набору пройдуть відбір та відповідну підготовку. У перспективі такі фахівці мають з'явитися в кожній школі незалежно від формату навчання (Доповідь Міністра внутрішніх справ України, 2023).

Загалом, враховуючи нові виклики під час війни, до повноважень офіцерів безпеки входить наступне:

- забезпечення правопорядку в школі та на території (перевірка документів, допуск на територію закладу лише працівників, учнів та батьків);
- пропускний режим (у школах встановлюватимуть спецрамки та металодетектори);
- роз'яснювальна робота про знаходження на території закладу невідомих пристроїв та предметів, техніки безпеки у цьому випадку;
- комунікація з екстремними службами, виклик поліції та особисте реагування на правопорушення;
- антитерористичні заходи (офіцер пройде спеціальне навчання);
- забезпечення порядку під час повітряної тривоги (також допомога вчителям з організації евакуації учнів до укриття) (Проєкт МВС, 2023).

Крім поліцейських навичок та виконання протоколу безпеки, він повинен мати знання з психології дитини, аби розуміти її та за потреби вчасно допомогти та вжити необхідних заходів.

Офіцери безпеки є законними медіаторами між адміністраціями шкіл, батьківськими комітетами, вчителями та учнями.

Також в анкеті зазначалося, що: «поліцейський буде залучений до охорони на підставі договору з Поліцією охорони за власні кошти засновника закладу освіти або у випадку відсутності таких коштів через фінансування, виділеного як субвенцію від держави» (Нова українська школа, 2023).

Таким чином, засновник освітнього закладу, яким в більшості випадків є територіальна громада, укладалиме договір із поліцією охорони. На підтвердження цього, зауважуємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 року № 1364 «Про внесення зміни до категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах», внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 975, за якою «заклади освіти державної та комунальної власності належать до об'єктів, які підлягають обов'язковій охороні на договірних засадах із поліцією охорони» (Постанова КМ України, 2023).

Зазначимо, що порядок організації діяльності підрозділів поліції охорони Національної поліції України визначає наказ МВС України від 07.07.2017 № 577 «Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів», яким затверджені «Інструкцію про організацію службової діяльності органів поліції охорони під час виконання заходів з фізичної охорони об'єктів» та «Порядок взаємодії органів та підрозділів поліції під час організації та виконання органами поліції охорони заходів з фізичної охорони об'єктів» (Наказ МВС України, 2017).

Таким чином, поліція охорони ще з 2017 року має право на договірних засадах здійснювати посилену охорону закладів освіти, а з 2023 – це її прямиий обов'язок.

Вважаємо, що проєкт «Офіцери служби освітньої безпеки» – важливий та актуальний, оскільки є одним із інструментів забезпечення порядку та безпеки в освітньому середовищі, особливо – у державі, де є загроза національному суверенітету, але введення посади поліцейського на постійній основі у закладах освіти в нашій державі вимагає комплексного розуміння особливостей такої посади.

Утім щодо його реалізації є питання, які потребують вирішення, наприклад:

- якими нормативно-правовими актами або законами регулюватиметься робота офіцерів безпеки – про поліцію, охоронну діяльність чи ювенальну превенцію;
- на яких підставах та як саме будуть відбуватися профілактичні розмови з дітьми, які має проводити з дітьми офіцер безпеки.

Зокрема, з якою періодичністю та в яких саме випадках – за запізнення до школи, порушення дисципліни чи інші «недобрі вчинки»? Наприклад, особливо актуальним питанням у всіх навчальних закладах є запобігання та протидія різних видів булінгу. У цьому випадку (згідно законодавства) такі бесіди проводять співробітники підрозділів ювенальної превенції, закріплені за школою. Спілкування відбуваються у присутності психолога або класного керівника та когось із батьків;

- законодавчі підстави щодо надання офіцеру безпеки права на перевірку дитини із застосуванням металодетектора чи здійснення пропуску дітей через рамку-металодетектор;
- законодавчі підстави щодо надання офіцеру безпеки права на фіксацію дітей на бодікамеру;
- знаходження в закладах освіти людини зі зброєю;

– щодо питання фінансового забезпечення та забезпечення відповідним обладнанням офіцерів безпеки (у випадку якщо в громаді не буде коштів це може стати ще однією статтею витрат, яку, можливо, перекладуть на батьків.

Також звертаємо увагу, що суттєвою відмінністю в діяльності між вказаними підрозділами поліції є період виконання повноважень їхніми співробітниками щодо гарантування безпеки у загальноосвітніх закладах.

Натепер передбачено, що офіцер служби освітньої безпеки (наразі – поліцейський поліції охорони, в подальшому – офіцер, який займе посаду на підставі конкурсного відбору та відповідного навчання) постійно знаходиться в закладі освіти протягом всього робочого дня.

На противагу ним, співробітники підрозділів ювенальної превенції та шкільний офіцер поліції у відповідному закладі освіти присутні періодично, відповідно графіку, оскільки залучаються до освітнього процесу лише з метою інформування, запобігання та протидії правопорушень.

Отже, можливо стверджувати, що серед пріоритетних напрямів безпекової політики в освітньому середовищі на сучасному етапі є реалізація проєктів «Шкільний офіцер поліції», «Поліцейський – учасник освітнього процесу» та «Офіцери служби освітньої безпеки», які свідчать не лише про перспективні новітні моделі поліцейської діяльності, але й про новий рівень співпраці і комунікації з закладами освіти, здобувачами освітніх послуг та громадами.

Висновки. Важливою складовою безпекової політики держави, яка повинна приділяти максимум зусиль для збереження життя і здоров'я людини, є організація безпечного освітнього середовища у загальноосвітніх закладах в період війни, оскільки людина – це головний об'єкт національної безпеки.

З метою запровадження універсальних механізмів координації та взаємодії підрозділів поліції та органів державної і місцевої влади, які можуть у максимально наближеному вигляді застосовуватися як у мирний, так і у воєнний час є необхідність усунення можливих проблемних питань, з якими можуть зустрітись поліцейські, працюючи у школі.

Сьогодні ніяким чином нормативно не урегульовано питання про взаємодію трьох перелічених служб Національної поліції України, представники яких постійно або періодично здійснюють профілактичні заходи у закладах освіти.

Вважаємо, що початком у вирішенні вищезазначених проблем є створення відомчої Інструкції щодо прав, обов'язків, відповідальності та взаємодії працівників Управління ювенальної превенції з працівниками Департаменту патрульної поліції та з поліцією охорони у межах проведення ефективної профілактичної діяльності в освітньому середовищі та надання якісних поліцейських послуг у закладах освіти.

Список використаних джерел:

1. Декларація про безпеку шкіл. GCPEA. (2015). URL: <https://is.gd/U2xCfd>.
2. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: Указ Президента України від 25.04.2020 р. № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>.
3. Безпечна і дружна до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ : Алатон, 2020. 64 с.
4. Новий освітній простір. Безбар'єрність. Інформаційний посібник. К., 2019. 151 с.
5. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. URL: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/>.
6. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 р. № 301-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-skhvalennia-kontseptsiibezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301>.
7. Алексєєнко Т.Ф. Булінг і мобінг: причини розвитку і шляхи профілактики. Особистість у просторі виховних інновацій: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ. 2018 р. С. 19-25.
8. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.
9. Про впровадження експерименту «Шкільний офіцер поліції» : Наказ Національної поліції України від 19.08.2016 № 729. URL: <https://hro.org.ua/files/docs/1483525568.pdf>
10. Про забезпечення реалізації експерименту «Шкільний офіцер поліції» : Наказ Департаменту патрульної поліції від 22.08.2016 № 2450. URL: <https://hro.org.ua/files/docs/1483525568.pdf>
11. Лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» № 2.1/12-Г-159 від 18.04.2016. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/programa-shkola-i-politsiya/>.
12. Програма «Школа і поліція», 2016. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/programa-shkola-i-politsiya/>.
13. Доповідь Міністра внутрішніх справ України на засіданні Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України, м. Львів. 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ofitser-osvitnoho-seredovishcha-zabezpechuvatyme-vespektr-bezpeky-u-navchalnomu-zakladi-ihor-klymenko-clock-16122023-1400>.
14. Проєкт МВС «Спеціаліст із безпеки в освітньому середовищі», м. Київ, 2023. URL: <https://mvs.gov.ua/bezpecneditinstvo/specialist-iz-bezpeki-v-osvitnyomu-seredovishhi-1>.
15. Докладніше про офіцерів безпеки в школах: де з'явилися перші, які обов'язки мають та за чий кошт їх фінансуватимуть : Нова українська школа URL: <https://nus.org.ua/articles/dokladnishe-pro-ofitseriv-bezpeky-v-shkolah-de-z-yavulylya-pershi-yaki-obov-yazky-mayut-ta-za-chyj-kosht-yih-finansuvatymut/>.
16. Про внесення зміни до категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 року № 1364 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-2018-%D0%BF#Text>.

17. Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів : Наказ МВС України від 07.07.2017 № 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text4>

References:

1. Deklaratsiya pro bezpeku shkil. GCPEA. (2015). [Declaration on school safety. GCPEA]. 2015. URL: <https://is.gd/U2xCfd>.
2. Pro Natsional'nu stratehiyu rozbudovy bezpechnoho i zdorovoho osvith'oho seredovishcha u noviy ukrayins'kiy shkoli: [On the National Strategy for Building a Safe and Healthy Educational Environment in a New Ukrainian School]. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.04.2020 № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text> [in Ukrainian].
3. Bezpechna i druzhna do dytyny shkola v konteksti reformy «NUSH» [A safe and child-friendly school in the context of the «NUSH» reform]. V. Ponomarenko, T. Vorontsova, O. Sakovych ta in. Kyiv : Alaton, 2020. p. 64 [in Ukrainian].
4. Novyyu osvithniy prostir. Bezbar'yernist [New educational space. Barrier-free]. Informatsiynyy posibnyk. K., 2019. p. 151 [in Ukrainian].
5. Bezpechne osvithnye seredovishche: novi vymiry bezpeky [Safe educational environment: new dimensions of security]. URL: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvithnie-seredovishche-novi-vim/> [in Ukrainian].
6. Pro skhvalennya Kontseptsiyi bezpeky zakladiv osvity [On the approval of the Safety Concept of educational institutions]. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.04.2023 r. № 301-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proskhvalennia-kontseptsiy-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301> [in Ukrainian].
7. Aleksyeyenko T.F. Bulinh i mobinh: prychny rozvytku i shliakhy profilaktyky. Osobystist u prostori vykhovnykh innovatsii [Bullying and mobbing: causes of development and ways of prevention. Personality in the space of educational innovations]. Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Ivano-Frankivsk. 2018 r. pp. 19-25 [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennya Instruksiyi z orhanizatsiyi roboty pidrozdiliv yuvenal'noyi preventsiyi Natsional'noyi politsiyi Ukrainy [On the approval of the Instructions for organizing the work of juvenile prevention units of the National Police of Ukraine]. Nakaz MVS Ukrainy vid 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text> [in Ukrainian].
9. Pro vprovadzhennya eksperymentu «Shkil'nyy ofitser politsiyi» [On the implementation of the «School Police Officer» experiment]. Nakaz Natsional'noyi politsiyi Ukrainy vid 19.08.2016 № 729. URL: <https://hro.org.ua/files/docs/1483525568.pdf> [in Ukrainian].
10. Pro zabezpechennya realizatsiyi eksperymentu «Shkil'nyy ofitser politsiyi» [About ensuring the implementation of the «School Police Officer» experiment]. Nakaz Departamentu patrol'noyi politsiyi vid 22.08.2016 № 2450. URL: <https://hro.org.ua/files/docs/1483525568.pdf> [in Ukrainian].
11. Lyst Derzhavnogo naukovoyi ustanovy «Instytut modernizatsiyi zmistu osvity» [Letter of the State Scientific Institution «Institute of Modernization of the Content of Education»]. № 2.1/12-H-159 vid 18.04.2016. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/programa-shkola-i-politsiya> [in Ukrainian].
12. Prohrama «Shkola i politsiya». (2016) [Program «School and Police»]. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/programa-shkola-i-politsiya/> [in Ukrainian].
13. Dopovid' Ministra vnutrishnikh sprav Ukrainy na zasidanni Konhresu mistsevykh ta rehional'nykh vlad pry Prezydentovi Ukrainy [Report of the Minister of Internal Affairs of Ukraine at the meeting of the Congress of local and regional authorities under the President of Ukraine]. m. L'viv 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ofitser-osvithnoho-seredovishcha-zabezpechuvatyme-ves-spektr-bezpeky-u-navchalnomu-zakladi-ihor-klymenko-clock-16122023-1400> [in Ukrainian].
14. Proyeht MVS «Spetsialist iz bezpeky v osvith'omu seredovishchi» [Project of the Ministry of Internal Affairs «Security specialist in the educational environment»] m. Kyiv, 2023. URL: <https://mvs.gov.ua/bezpechne-ditinstvo/spetsialist-iz-bezpeki-v-osvithnomu-seredovishhi-1> [in Ukrainian].
15. Dokladnishe pro ofitseriv bezpeky v shkolakh: de z'yavlylysia pershi, yaki obov'yazky mayut' ta za chyy kosht yikh finansuvatymut': Nova ukrayins'ka shkola [Learn more about security officers in schools: where did they first appear, what are their duties and at whose expense will they be financed: New Ukrainian School]. URL: <https://nus.org.ua/articles/dokladnishe-pro-ofitseriv-bezpeky-v-shkolah-de-z-yavlylysia-pershi-yaki-obov-yazky-mayut-ta-za-chyj-kosht-yih-finansuvatymut> [in Ukrainian].
16. Pro vnesennya zminy do katehoriy ob'yektiv derzhavnogo formy vlasnosti ta sfer derzhavnogo rehulyuvannya, yaki pidlyahayut' okhroni orhanamy politsiyi okhrony na dohovirnykh zasadakh [On making changes to the categories of state-owned objects and spheres of state regulation that are subject to protection by security police bodies on a contractual basis]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.12.2023 № 1364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
17. Pro orhanizatsiyu sluzhbovyi diyal'nosti politsiyi okhrony z pytan' zabezpechennya fizychnoyi okhrony ob'yektiv [On the organization of official activities of the security police in matters of physical security of objects]. Nakaz MVS Ukrainy vid 07.07.2017 № 577 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text4> [in Ukrainian].